

Revista
per a
la Divulgació
i la Cultura

2ª ÈPOCA

SANTA EUGÈNIA

Nº 22. 12 D'ABRIL DE 1.987. D.L. PM 625/83

**NOVA ÈPOCA
DE
FINESTRES OBERTES**

per a tothom

EDITORIAL

Es més bona de fer una presentació, que una nota de despedida. Sempre alegra més la vitalitat, que l'atur.

Vat-aquí novament la "Revista".

Molts mos entristirem de la seva aturada.

Molts mos alegrem de la seva actual tornada. La vos presentam tot d'una:

Seguiràn les seccions habituals d'església, esports, entrevista, etc.etc., i entrarà per primera vegada una PAGINA SANITARIA a càrreg de la nostra metgessa Vinyet Rossés, una pàgina dedicada a CARTES A LA REVISTA o al DIRECTOR, on cada un pugui dir lo que vulgui; una plana o més si és precís dedicada a TRIBUNA, als qui, com les Cartes, vulguin expressar més llargament un tema o opinió; una pàgina dedicada a PERSONATGES, una plana de ELS NOSTRES POBLES, una plana dedicada al públic INFANTIL, seguirem amb els poetes i glosadors; una PAGINA VERDA d'ecologia, una pàgina d'HISTÒRIA en un altre estil, i totes aquelles coses que tengueu a bé publicar-hi.

Ah!... i sortirà cada mes (si som capaços)

Tampoc faltará l'HUMOR ni la INFORMACIÓ GENERAL.

Aquesta vegada encara no totes les seccions tenen la "cara" que toca, però amb els temps hi arribarem.

El desig de tots els qui l'hem preparada és que vos sigui molt agradable, útil i profitosa.- Amèn.

LA REDACCIÓ

I N D E X

pag.

1. Editortial
2. Index i personal.
- 3-4. Tribuna
5. Cartes al Director
6. Personatges
8. Noticiari.Demografia
9. Carta Cristiana nº 22
10. Cartes Iniesta/Butragueño
11. Pàgina Infantil
12. Normalització lingüística/RNE.
- 14-16. Entrevista: don Juan Montserrat
- 17-18. Els nostres pobles:Sencelles.
19. Glosadors i Poetes.
- 20-22. Els noms dels carrers.
22. Llibres
23. Història
24. A l'ombra del palau...
- 25-26. Pàgina Sanitària.
27. Esports.
28. Cultura Popular: "L'Odre".
29. Pàgina verda
30. Sa Cuina
31. Passatemps.

ELS ARTICLES PUBLICATS EN AQUESTA "REVISTA", EXPRESSEN UNICAMENT L'OPINIÓ DELS SEUS AUTORS.

NOMINA DE PERSONAL

Nadal Trias Orell
 Catalina Parets Amengual
 Sebastiana Sastre Coll
 Mª Eugènia Pou Mulet
 Mª Pilar Bascuñana Bibiloni
 Mateu Crespí Perelló
 Gabriel Lladó Riutort
 Maria Bibiloni Mulet
 Francesc Caselles Fiol
 Toni Canyelles Vich
 Xavier Bascuñana Coll
 Mª Magdalena Perelló Bibiloni
 Marilena Perelló Ferrer
 Antoni Arbona Ramón
 Mateu Angel Canyelles Mariano
 Pere Perelló Ferrer
 Jaume Riutort Crespí
 Maria Magdalena Crespí.

Revista

"SANTA EUGENIA"

Revista Local per la difusió y la cultura. Depòsit Legal: PM 625/1983.

Redacció i Administració en Carrer de José Antonio, 12, tel 62 02 60

07142 - SANTA EUGÈNIA. Balears.

Editat i imprés en multicopista a la = Parròquia de Santa Eugènia. Mallorca. =

!!COMERCIANTS, INDUSTRIALS!!

LA REVISTA "SANTA EUGENIA", VOS VOL FER UNA PROPOSTA:

NOSALTRES ACCEPTARIEM FER UNA PUBLICITAT VOSTRA, A CANVI D'UNES PETITES AJUDES PER A MANTENIR LA REVISTA.

SI ABANS DE FÍ DE MÉS NO HEU REBUT LA NOSTRA VISITA, POSAU-VOS AMB CONTACTE AMB NOSALTRES I VOS CONCRETAREM EL NOSTRE OFERIMENT.

LA REDACCIÓ

PER COMENÇAR...

"2 arts. de la Constitució Espanola"

Se m'ha ocorregut, a títol de presentació d'aquesta secció anomenada TRIBUNA, -que estarà destinada als articles (o cartes llargues) d'opinió, que hi vulgueu posar,- comentar o treure a la llum dos articles de la Constitució que afecten a la llibertat de premsa i a la seva responsabilitat.

A vegades un diu: "jo puc dir el que jo vull".

Es cert això, dit així?

Aquí està l'art. 20 de la Constitució Espanyola:

★ Art.20

1. Es reconeixen i protegeixen tots els drets:
 - a) A expressar i difondre lliurement els pensaments, les idees i les opinions mitjançant la paraula, l'escriptura o qualsevol altre mitjà de reproducció.
 - b) A la producció i a la creació literària, artística, científica i tècnica.
 - c) A la llibertat de càtedra.
 - d) A comunicar o a rebre lliurament informació veraç per qualsevol mitjà de difusió. La llei regularà a la clàusula de consciència i al secret professional en l'exercici d'aquestes llibertats.
2. L'exercici d'aquests drets no pot ser restringit per cap tipus de censura prèvia.
3. .../...
4. Aquestes llibertats tenen el límit en el respecte als drets reconeguts en aquest Títol, en els preceptes de les lleis que el desenvolupen i, especialment, en el dret a l'honor, a la intimitat, a la imatge pròpia, i a la protecció de la joventut i de la infància.
5. Només podrà acordar-se el segrestament de publicacions, gravacions i altres mitjans d'informació en virtut de resolució judicial.

... i tal com es diu a l'apartat 20-4, que té relació amb l'article 18 que diu:

★ art.18.

1. Es garanteix el dret a l'honor, a la intimitat personal i a la pròpia imatge.
2. .../...

...voldria que tots hi posàssim esment.

Quan un escriu ha de saber que escriu, i les conseqüències corresponents.

Aquella persona que a l'ampar dels arts. 20 i 18 de la Constitució, es senti ofès, mal al.ludit, podrà apel.lar a tals arts. tal com preveu la Llei.

Amb motiu d'aquestes qüestions, la revista no hi tindrà ni art ni part; tant sols convidarà, per adelantat, a reconsiderar qualque expressió que ostensiblement vulneri l'article 16 sobre el dret al propi honor a la intimitat, i a la pròpia imatge, però la revista no hi estarà obligada.

→ A la Revista, no s'admetrà cap escrit anònim, i molt manco en permetrà la publicació. Tampoc s'acceptarà l'us del pseudònim, llevat dels casos de pura creació literària, quedant a discrecció de la Redacció concedir tals pseudònims. Els escrits dedicats a ser publicats a la Revista s'entregaràn abans del dia 30 de cada mes, acompanyats del nº del DNI, domicili, telèfon, etc, i sols es podrà entregar personalment a la redacció o per correu certificat, si reuneix les condicions anteriors. Les Cartes al Director també observaran aquestes normes.

En quan als polítics, que no han de ser els únics usuaris de la TRIBUNA, prenguin nota de que el mes abans de les eleccions municipals, podran disposar gratuïtament i a parts iguals, d'un espai (màxim un fol escrit a l'espai) per a cada una de les candidatures a les eleccions municipals (excluem les autonòmiques, per reservar més espai als temes locals). Els materials, escrits, logotipus, anagrames, material a reproduir haurà d'estar entregat abans del dia 15 de maig a la Redacció de la Revista. Tot el material estarà firmat, i si no hi està figurarà signat per la persona que l'entregui.

Els cassos no prevists, la Redacció els resoldrà de forma inapelable; no es mantindrà cap tipus de relació verbal o escrita, sobre aquests temes.

En quan als escrits propis d'organismes, entitats, institucions, organitzacions, a més de plenament identificats com a tals, sortiran firmats per la persona que les trameti, encara que sigui informació oficial.

Les paraules que sovint estaran escrites a la revista: "ELS ESCRITS PUBLICATS A AQUESTA REVISTA, TAN SOLS EXPRESSEN L'OPINIÓ DELS SEUS AUTORS", tindrà una validesa especial per aquesta plana.

Aproximadament aquestes son les normes que més o manco expressament s'observen a totes les publicacions.

No escrigueu just, per queixar-vos, sino per alabar quan és hora (ningú hi pensa mai), o per demanar informació que qualsevol tipus.

Nadal Trías Orell.

Aquest acudit era molt indicat per combinar-lo amb la plana 23, amb el tema de "Història 45", sobre lo bèstia que és l'home que vol fa fa bombes atòmiques. En llegir allà, pensau en aquí.

CARTES AL DIRECTOR

★ ★ Sr. Director.

Hola! Podem dir quatre coses?

●Tots som conscients del greu estat en que es troba el camí de les Olleries. Des de fa unes setmanes s'ha agreuat la situació a causa de la canalització d'aigües, i del desprendiment de marges, degut a les pluges.

Fins ara no hi ha hagut cap organització de cap mena que se'n hagi preocupat de solucionar el problema.

●Hi ha dret que el propis habitants del poble no puguin construir ni tan sols "un galliner", dins les seves finques, quan els que venen de fora vila ho estant fent?

Trobam que en això no hi ha dret, i que no ho hauriem de consentir.

●No trobau que fa un poc de vergonya que en la quantitat de joves que els agradaria quedar-se a viure en el poble, se'n haguin d'anar a ciutat perquè aquí no tenen on viure?. I no ens fareu creure que no sigui per que no hi ha cases, ni doblers,... el que passa, és que els propietaris d'aquestes cases, s'estimen més que s'esbuquin, a posar-les a lloguer o vendre-les. D'aquestes cases hem podem trobar dues o tres al manco a cada carrer.

No demanam que les venguin si no volen, però lo que volem és que al manco, facin lo possible per arreglar-les, perquè si mirau al vostre costat veureu que estam vivint a un poble en ruïnes.

No vos agradaria més un poble amb construccions dins l'estil rústic, que no un poble amb edificis com els de ciutat?

Esperam que aquesta carta vos faci prendre consciència d'aquesta situació que ens afecta a tots, ja que està en joc el futur del poble.

"Tot està en les nostres mans".

Marilena Perelló Ferrer
Cati Parets Amengual
Sebastiana Sastre Coll

★ ★ Sr. Director:

Se m'ha ocorregut escriure-me una carta a mi mateix per intervenir en aquesta secció, per a dir-hi algunes coses necessàries.

Crec que tot es pot dir en una secció com aquesta, però s'ha de dir bé; no hi ha per què alçar la veu, ni amenaçar, ni posar en ridícul ningú, etc., etc., als altres.

Tot se pot dir, però ben dit.

Pot haver-hi diversitat d'opinions; però no divisions.

Sols vull amb aquestes paraules dir, que aquest lloc de trobada, sigui un lloc de divergència però no de guerra inútil. Voldria que fos en bé de tots.

Com que no esta bé que me saludi a mi mateix, vos salut a tots plegats, amics aficionats al escriure.

Nadal Trias Orell.

★ ★ NOTA DE LA REDACCIO:

Les Cartes a la Revista, vendran redactades en forma de carta, lo més curtes possible, (per poder-n'hi posar moltes) firmades, presentant domicili, telèfon (si en té) i DNI. Tan sols es publicaran nom i llinatges, però la presentació del DNI i domicili és obligatòria.

El terme de presentació acaba dia 30 de cada mes, presentat en mà personalment o per correu certificat.

* P E R S O N A T G E S *

Sa Revista de "SANTA EUGÈNIA" torna estar entre nosaltres, començam una segona etapa, que esperam tengui tan bona acollida com la primera.

Com haureu pogut veure, hem modificat una mica els apartats de la revista; alguns els hem conservats perque consideram que son indispensables, com poden esser s'entrevista, pàgina d'esports, et., També hem inclós molts de nous que esperam que interessin a tothom.

Un dels nous apartats és es que jo faria, dedicat a "P E R S O N A T G E S":

Sa meva intenció és acostar as poble els personatges que ha fet possible sa nostra cultura, uns seran més importants i d'altres ho seran menys.

Però avui aquest apartat vol esser un homenatge en memòria d'un taujà que va morir el passat 13 de març després de tota una vida dedicada als altres com missioner i capellà que era

Aquest home, conegut per tots nosaltres era el pare Sebastià Bibiloni Coll, Tots recordam es darrer "adéu" que es poble li va fer, en un funeral emotiu i multitudinari, que va fer acte de sa popularitat que el Pare Bibiloni tenia dins es nostre poble i fora d'ell.

Recordant una mica sa seva vida, podem dir que va neixer a Santa Eugènia el 30 de juliol de l'any 1926. Va iniciar la seva vida religiosa el nou de setembre de l'any 43 a la "Missió" dels Pares Pauls" a Palma, acabant es seu noviciat a l'Esplugu de Francolí(Tarragona).

Va ser ordenat capellà al Congrés Eucarístic de Barcelona es 30 de Maig de 1952.

El seu primer destí fou Palma, com a director de l'Escola Apostòlica de la Missió.

Després va anar a València, més concretament al Port de Sagunto, com a Vicari de la parròquia de Nostra Senyora de la Begonya. A Sangunt també va ser professor de s'Escola d'Aprenents dels "Altos Hornos de Sangunto". De Sagunt passà a sa Parròquia de Monteolivete on hi estigué durant dotze anys. Sa gent de Monteolivete el recorda per es seu treballa incansable que va realitzar el Pare Bibiloni per reconstruir s'església que quedà practicament destruïda després d'una inundacio.

En 1977 ja malalt de diabetes, va venir a Mallorca de Vicari en Es Coll d'En Rabassa", i durant sis anys va ser superior de sa casa de la Missió.

Dins les seves activitats personals, ets que el coneixien diven també que era un bon pintor artístic i també una mica literat i poeta.

"Mª Eugènia Pou"

AMB LA COL.LABORACIÓ DE:

CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"

*** NOTICIARI **

ELS REIS

EL CAPVESPRE DE DIA 5 DE GENER ARRIBAREN AL NOSTRE POBLE ELS ESTIMATS REIS MÀGICS, CARREGATS DE JOGUINES PELS INFANTS I DE QUALQUE DETALL PELS MÉS GRANS. L'ARRIBADA FOU MOLT BEN REBUDA PEL POBLE, QUE L'ESPERAVA AMB GRAN ENTUSIASME. DESPRÉS LES MAMBALLETES ACOMPANYARAN DURANT TOT L'HORABAIXA L'ENTREGA DE REGALS QUE VA ESSER MOLT EMOTIVA.

EL DIA 6 ES VA CELEBRAR UNA MISSA SOLEMNE AMB LA PRESENCIA EXCLUSIVA DELS REIS MÀGICS. DESPRÉS DE L'ACTE, ES VAREN REPARTIR PRESENTS ALS NOSTRES PADRINENTS.

"SANT ANTONI"

AQUEST ANY LA FESTA FOU ORGANITZADA PER UNA NOVA AGRUPACIÓ ANOMENADA "GRUP PROGRESSISTA TAUJÀ" QUE HO INTENTAR FER-HO LO MILLOR POSSIBLE. TAN LES BENEIDES COM ELS FOGUERONS FOREN ENTRETENGUTS, I TANT A UN LLOC COM A L'ALTRE HI HAVIA MAMBALLETES I RIALLES.

"CARNAVAL"

EL CARNAVAL ES VA CELEBRAR EN DISSABTE AQUEST ANY. HI VA HAVER MOLTA DE PARTICIPACIÓ PER PART DEL POBLE, JA QUE TANT PETITS COM GRANS, TOTS ANAVEN DESFRESSATS. LA NOVELTAT VA SER LA DUALITAT DE FESTES, UNA PELS JOVES I UNA ALTRA PELS INFANTS.

TEATRE-MUSICA

EL PASSAT MES EL NOSTRE POBLE FOU VISITAT PER DIVERSES AGRUPACIONS CULTURALS; UNA COMPANYIA DE TEATRE I UNA CORAL MUSICAL ENS OFERIREN UNA AGRADABLE VETLADA.

TELEFON

A PARTIR D'ARA L'ESCOLA JA TÉ TELÈFON PROPÍ; PELS INTERESSATS EL NOMBRE ÉS EL: 62 12 44.

VARIES

EN AQUESTS MOMENTS TENEN LLOC OBRES PER A LA CANALITZACIÓ D'AIGUA A LES OLLERIES.

DIA 27 DE MARÇ TENGUÉ LLOC AL CENTRE CATÒLIC UNA REUNIÓ PELS SOCIS DEL C.D.F.SANTA EUGÈNIA, PER ANUNCIAR EL TEMPS DE PROPOSAR CANDIDATURES A NOVA DIRECTIVA.

CATI.

DEMOGRAFIA

BAPTISMES:

1-III-87:ANTÒNIA MARIA COLL BALLESTER, FILLA DE GABRIEL I MARGALIDA.
ENHORABONA A LA NOVA CRISTIANA I ALS SEUS PARES!

DEFUNCIONS: 1-III-87.CATALINA MULET COLL,(86 ANYS)
6-III-87: BARTOMEU VILLALONGA COLL(58 ANYS)
13-III-87: P.SEBASTIÀ BIBILONI COLL,C.M.(60 ANYS)
18-III-87: MAGDALENA LLABRÉS BIBILONI(83 ANYS)

QUE EL SENYOR, VOS TENGUI EN EL CEL!

NADAL TRÍAS

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA ORNAMENTACIÓ I LA CULTURA

CARTA CRISTIANA

Nº 22

ALS CRISTIANS I
PERSONES DE BONA VOLUNTAT
DE "SANTA EUGENIA"

Estimats lectors:

Sens dubte que si hi ha qualcú que estigui content de la reaparició de la Revista, jo estic segur que som un dels que ho celebren molt. I lo que més m'alegra, més que la sortida de la Revista, és que hi hagi un nou grup de gent que se'n vulgui fer responsable.

Crec que entengueren a la primera reunió l'interés que la parròquia té en poder repartir a cada casa una revista com la nostra, pel que tengui de difusió de la fe i de la cultura.

Crec igualment, que entengueren tot d'una l'esquema del nou plantejament que entre tots acabarem de perfilar. Un parell de mesos de pensar han estat bons per madurar distints plantejaments, i elegir-ne un al final.

Crec que tots podrem comprendre que l'Església pugui permetre a una revista seva, un sà pluralisme, sempre que sigui sà, com ho escric a la plana de TRIBUNA, i que tots ho sabrem valorar i recolzar-hó.

El meu desig, desde la Parròquia, seria que l'Església, -una entitat que no ha d'estar "casada" amb ningú, faciliti una sèrie d'activitats i servicis, sense fer-hi cap intervenció, però fent possible que es duguin a terme.

Desde aquesta Carta i com a cristià, desitjaria que la Revista fos usada d'una forma justa i cristiana, on tots els homes aprenguem, -també a través de la Revista-, a comprendre-nos i a estimar-nos més.

Amb el desig d'una eficaç ajuda vos saluda

fraternalment:

Nadal Trías Orell.

POSTDATA: Vos desitjam que hagueu tengut un bon Dia de la Fira, i que faceu unes Bones Festes de la Pasqua Cristiana. Molts d'anys!!!

Nadal Trías.

Alberto Iniesta dirigió una carta al futbolista

El obispo de Madrid felicita a Butragueño por el "reconocimiento público de su fe"

DM Domingo 15-III-87

MADRID, Colpisa. — El obispo de Madrid, Alberto Iniesta, ha dirigido a través del semanario "Vida Nueva" una carta al futbolista Emilio Butragueño, en la que le felicita por el reconocimiento público de su fe. Butragueño ha contestado a monseñor Iniesta a través de la misma publicación, agradeciéndole la solicitud de fortaleza y reconociendo que "la fe y la esperanza en Dios son lo único que puede dar sentido a la vida". A continuación se reproduce íntegramente el texto de ambas cartas.

"Querido Butragueño:

No temas. No voy a pedir nada. Al menos, para mí. Si acaso, para ti. Y para un amigo. Confieso que no soy ni "forofo" del fútbol, ni "hincha" del Madrid, ni siquiera "fan" tuyo. Pero te sigo un poco, desde lejos, y me alegran tus éxitos, tu popularidad, me agrada tu talento sencillo y tu modesta simpatía. Y, sobre todo, tu fe cristiana, reconocida públicamente varias veces.

Supongo que ahora te será más fácil mantenerte en esa opción, envuelto muchas veces entre espejos y espejismos, acólitos y tentadores de todo tipo; en ambientes donde sólo se cotiza el oro y el ropel, el brillo superficial y hasta el orgullo; el desprecio implícito o explícito hacia todo esfuerzo moral, creencias, ideales y espiritualidad.

Aquí viene lo que pido primero para ti y lo que he pedido y seguiré pidiendo por ti: que te mantengas fuerte en nuestra fe; que, como diría San Pedro, conserves el sagrado depósito que tus padres, tu parroquia y tus educadores sembraron en ti, como una semilla divina que tiende hacia la vida eterna.

Decías una vez humildemente que tú pasarás pero que Picasso no pasará. Comparto tu gusto por el arte, y, sin embargo, te recuerdo que también Picasso pasará, pero que Dios no pasará nunca. Jesús de Nazaret lo dijo, con un desafío, que entonces podría parecer quimérico: "El cielo y la tierra pasarán, pero mis palabras no pasarán".

Grandes imperios han aparecido y desaparecido desde entonces, y las palabras del Evangelio siguen sobrenadando como un arca de Noé sobre las aguas de la historia.

Las cartas del obispo y Butragueño aparecieron en "Vida Nueva"

Te pido, Emilio, con todo el amor de que soy capaz como hermano tuyo en la fe, que te agames al Señor, que le reces, que le busques, que le sigas, que no le pierdas por nada del mundo: El solo vale más que todo lo que el mundo puede darte; sólo él puede llenar a todo hombre y a todo el hombre.

Quiero pedirte también algo para un amigo: nuestro común amigo Jesucristo. Te pido para él que no solamente le conozcas, sino que además, le reconozcas, que le confieses siempre que se presente la ocasión. Lewis, el gran atleta también mundialmente famoso, cristiano como nosotros, decía que Dios le había dado sus músculos para darle gloria. No se trata de que te santigües o no al salir al campo, como algunos toreros al empezar el "paseillo". Pero tú sabrás encontrar muchas ocasiones, públicas y privadas, en las que puedas y debas reconocerle como tu amigo, tu maestro, tu señor y tu esperanza. El dijo que al que le reconozca delante de los hombres, también él le reconocerá ante su Padre Dios.

Alberto Iniesta."

"Querido Sr. Obispo:

Con cierto retraso he conocido la carta que usted me dirige en Vida Nueva de 24 de

enero pasado. No sé como agradecer este detalle de su amabilidad, que me ha emocionado. Me complace en contestarle con estas líneas y por el mismo conducto, pues desconozco su dirección.

Me habla usted de la dificultad que supone mantenerse hoy en la fe y en los ideales del espíritu, cuando por todas partes predominan otros valores. Evidentemente, hay que andar con vista para no dejarse llevar por la corriente. En esto, a parte de Dios, el ambiente familiar y los verdaderos amigos ayudan mucho.

Le agradezco de corazón que pida para mí la fortaleza en la fe. Trato de conservarla cada día manteniéndome fiel y agradecido a lo que de Dios y de mis padres he recibido. Estoy de acuerdo con usted en que la fe y la esperanza en Dios es lo único que puede dar sentido a la vida y "llenar de verdad a todo hombre y a todo el hombre", como usted me dice. Estoy convencido de que todo lo demás pasará. Y Butragueño, sin duda, antes que Picasso. Me dice usted que me agarre al Señor y que le reze. Yo hablo con él constantemente. Es como mi amigo, como mi padre: cuando me salen bien las cosas y cuando no salen como yo quisiera; cuando preparo los

exámenes, como ahora, y cuando veo humedecidos por la emoción los ojos de los niños enfermos en el hospital. A veces me pregunto por qué saca el Señor esas tarjetas amarillas y hasta rojas en este partido de la vida. Sólo él lo sabe y hay que aceptarlo, aunque no se comprenda. Pasa también algunas veces en nuestro juego, como usted sabe.

Me pide usted que conozca y reconozca a Jesucristo y le confiese ante los hombres, como él nos recuerda en el Evangelio. Ni quiero ni puedo presumir de creyente, ni de cristiano, ni siquiera de ser un conocido deportista, porque yo creo que todo eso no es mérito propio. Me esforzaré, eso sí, por serlo cada día mejor. Y así lo diré, humilde pero sinceramente, cuando sea necesario.

También yo creo, con Lewis, que lo mejor que podemos hacer cada uno en su vida es emplear nuestros talentos al cien por cien en servicio de aquel que nos los prestó para bien de todos. Estudio empresariales y pienso que ésta es la empresa más interesante y de mejor futuro.

Gracias por su carta. Gracias por sus rezos.

Un cordial saludo de,
Emilio Butragueño."

REVISTA "SANTA EUGENIA"

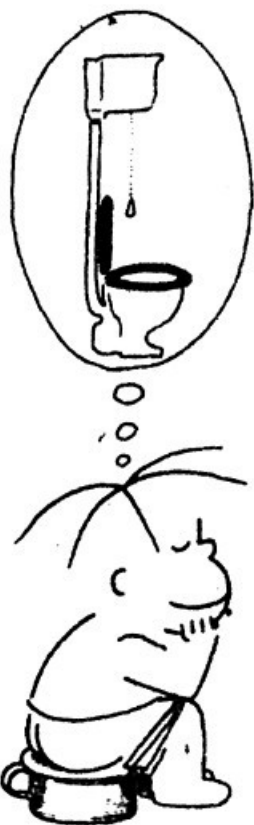
Nins i nines, la revista de Sta. Eugènia vos proposa una pàgina per a vosaltres, per que vos pogueu distreure un poc llegint la revista.

Aquest comptarà amb contes, endevinalles, i altres coses. Però lo principal d'aquesta pàgina seran els concursos que organitzarem i dels quals en tendrem més informació a propers números. Per això hem demanat la col.laboració de l'escola, ja que serà allà a on farem els treballs respectius, però no volem limitar aquest espai als nins de la nostra escola, tots els altres qui vulguin presentar-se als concursos poden entregar el seu treballs a la redacció de la Revista (C/ José Antonio nº12)

Esperam que aquesta pàgina sigui del vostre gust i demanam la vostra col.laboració perquè puguin sortir enavant.

XAVIER BASCUÑANA

Em
faré
gran!

● NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA ●

Aquesta pàgina estarà dedicada a un tema d'actualitat i a vegades polèmic per culpa de la incultura i de certes manipulacions polítiques.

Tots sabem que la gran majoria dels ajuntaments i altres organismes públics de les Illes Balears, han aprovat la llei de normalització lingüística, ara bé s'ha de dir en contra seu que molts pocs han fet qualque cosa per ella, de manera que una gran part del poble illenc encara no sap bé el que es pretén amb aquesta llei, que no és altre cosa que ensenyar-nos a escriure i llegir la nostra propia llengua, l'única propia de les Illes, la que els nostres padrins i pares ens han ensenyat, i que nosaltres no volem deixar que es perdi, que pareix ésser l'objectiu de certes forces polítiques de l'Estat Espanyol amb la inestimable col.laboració del Govern Balear.

En aquest espai tractarem principalment d'intentar corregir els principals barbarismes i altres incorreccions que tots feim. Intentarem seguir la línia dels nostres antecessors exposant llistes de correcció de barbarismes i també inclourem temes que puguin estar relacionats amb la Normalització Lingüística.

Agraïrem molt que tots els qui volgueu col.laborar ho faceu i pugui ésser una pàgina oberta a tot el poble.

BIEL LLADÓ

MATEU CRESPI

Les 24 hores del dia, per L'Ona Mitja, el 648

Ràdio Nacional, ja emet desde Mallorca

-Les notícies illenques, en català, a les 9,05, de 13 a 14, i a les 6,05.

-"Voaramar", de tres a quatre de l'horabaixa, una finestra oberta per a un magazine plural.

Quan es compleixen els 50 anys, precisament, de la creació de RNE, la ràdio pública i de tots, arriba aquí aquesta emisora, emetent ja des de Mallorca, per a totes les illes. El dia 15 de desembre s'inaugura (o -s'inaugura -) el centre emisor de Marratxí que, en l'OM, Ona Mitja, en el punt 648 del dial, permetrà la recepció de la programació de 24 hores de Radio Nacional, Ràdio 1.

Fins en aquest moment els oients de Ràdio 1 rebien la programació de les emissores de Barcelona, Va-

lència i Múrica, en unes condicions d'audició que ara es veurà àmpliament millorada per RNE-Balears en el punt 648. Així també s'ha d'assenyalar que la programació RNE-Illes Balears feia en català es traslladà a Ràdio -3 en FM a Ràdio 1, es millora en la seva cobertura a totes les illes i s'amplia. Ara tot el dia, 24 hores continuades: de música, notícies, entreteniment i servei públic, sense publicitat des de les ones de RNE. Els vells seguidors de Ràdio Gaceta de los Deportes, España a las 7, España a las 8, Las mañanas de Ràdio 1, La Tarde de Todos, Clásicos Populares... tenen ja una millora de la recepció, un premi a la seva fidelitat.

D'altra banda els professionals de RNE a Les Illes Balears seguiran fent feina

per a servir a tots els espanyols, la vida, la cultura i les notícies illenques, mentre oferiran més de dues hores diàries, tota la setmana, exclusives a les Illes, bàsicament la nostra llengua. A les 9 i cinc un primer bolletí de notícies de 5 minuts. A la 1 fins a les 2 "El diari de les Illes"; primer, amb un reportatge-entrevista, després esports i a la una i mitja les notícies. A les 6,05 del capvespre hi haurà un altre bolletí de notícies illenques. A primera hora de l'horabaixa, de 3 a 4, "Voaramar" és un espai, ample i obert, per a tota la vida cultural i social de la comunitat illenca.

Ràdio Nacional a Palma té aquests telèfons. 71 79 08 i 71 79 09. Paseo Mallorca, 14. 07012 Palma.

EMPRESARIO. PROXIMO
LANZAMIENTO. NUEVAS
LINEAS DE CREDITOS
SUBVENCIONADOS PARA SU
EMPRESA EN MEJORES
CONDICIONES Y CON MENOR
INTERES

Mejorar su mañana es nuestro trabajo, hoy.

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Economia i Hisenda

SANTA EUGÈNIA

REVISTA OFICIAL DE LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

AMB Don JUAN MONTSERRAT Mestre d'Escola

■ BIOGRAFIA

Va néixer el 24 de setembre de 1950, a Lluçmajor. Quan tenia 9 va anar a viure a Maó on varen estar dos anys. Després anaren a viure a "Albagés" a Lleida, ja que son pare era mestre i havien d'anar on era destinat. Després d'un cert temps tornaren a Mallorca, visquen a Fenalnitx. Llavors va anar a Palma a estudiar la carrera de Magisteri. A l'edat de 20 anys va venir a fer escola a Santa Eugènia, on hi va estar 10 anys, ja que va estar amb noltros tant d'anys, i ha estat professor de quasi tots els joves taujans, hem pensat fer-li un petit homenatge amb aquesta entrevista.

■ QUAN ERA PETIT LI AGRADAVA ANAR A ESCOLA?

Si, quan era petit, m'agradava molt anar a escola, però a partir dels 4 anys que me varen passar a Parvulari, perquè quan anava a ca ses monges no m'agradava gens, ja que desde les 9 que me deixava ma mare fins que me venia a cercar tot eren "giscos" i plors.

PER QUÈ VA ESTUDIA LA CARRERA DE MESTRE?

A ca nostra hi ha tradició de mestres, el padrí era mestre, mon pare era mestre, els meus cosins son mestres. Però a mi no m'agradava molt l'idea de ser mestre, m'agradava més la de metge: la medicina; però mon pare que me coneixia bé, veia que no servia, ja que quan qualcú diu que me fa mal aquest costat jo ja tenc mal en aquest costat, o si qualcú té la sang baixa, jo també; o mon pare va dir: si estudiava medicina no viuria dos dies. Va ser mon pare el que més va influir en que jo estudias magisteri. Tot d'una que vaig estar dins la carrera ja ma va agradar molt.

QUANTS D'ANYS FA QUE ES MESTRE, QUIN ANY VA COMENÇAR A FER FEINA I A ON?

Des dels 20 anys som mestre, o sia fa 16 anys que ho som. Vaig

començar als 20 anys a fer feina aquí a Santa Eugènia. Vaig venir l'any 1971 i me'n vaig anar el curs 81-82.

COM VA SER EL PRIMER DIA QUE VA FER DE MESTRE?

El primer dia no, els primeers mesos varen esser terribles, perquè no és lo mateix la teoria que t'ensenyen que la pràctica. T'ensenyen per educar un nin "modelo" i aquest nin no existeix. En un principi és una feina "agotadora" i frustrant. Després d'un temps et dones comte que no hi ha res de "modelo" i t'has d'adaptar a la realitat. Aquesta experiència la vaig tenir a Algaida, a unes substitucions que vaig fer quan tenia 17 anys.

COM VA SER EL PRIMER CONTACTE AMB ELS NINS TAUJANS?

A Santa Eugènia va esser distint, vaig trobar uns companys que me varen agradar molt, i també uns alumnes que me varen caure molt "en pata". El primer curs que vaig tenir va esser 2on i 3er, ara aquests nins deuen tenir uns 26 o 27 anys. Vaig venir l'any 1971; després d'un any o dos vaig agafar la segona etapa.

PER QUÈ S'EN VA ANAR DE SANTA EUGENIA I QUINES VAREN ESSER LES CAUSES? →

He de dir que me'n vaig anar de Santa Eugènia per un parell de causes. Nosaltres vivíem a Algaida, però mon pare es va jubilar i anaren a Lluçmajor, i es camí va quedar doblat. Una altra causa va esser que aquí hi havia menjador, i quan el varen llevar vaig haver d'anar a menjar a una casa particular, que jo n'estava molt content, però per una sèrie de circumstàncies, no vaig poder seguir-hi anant, i no tenia lloc a on dinar. Una altra cosa era que mon pare i ma mare tornaven vells, i jo trobaja que m'havia d'acostar a Lluçmajor. Un altre era que s'escola d'aquí anava perdent molta matrícula i havia el perill de perdre la plaça i enviar-me a l'altre cap de món.

QUINA EXPERIÈNCIA VA TENIR EN LA SEVA ESTADA A SANTA AUGÈNIA?

L'estada a Santa Eugènia, fins ara ha estat uns dels moments més bons que he tengut. Vaig trobar bona acollida massa bona pel poble, els alumnes sempre m'han fet molt de cas, i encara ara. M'hi vaig trobar super bé. Una experiència super positiva.

ME VA AGRADAR MOLT FER ESCOLA A SANTA EUGÈNIA.

QUINA ES LA SEVA ESPECIALITAT, I PERQUÈ LA VA ESOLLIR?

Quan jo feia magisteri no hi havia especialitats, havies de saber de tot, però més tard varen sortir les especialitats. I aquí a l'escola no hi havia cap mestre que estas especialitzat en cap assignatura, i varem decidir que cadascú agafàs la que més li agradava. I a mi sempre m'han agradat les ciències socials, per això les vaig escollir, després vaig decidir licenciar-me en Història. M'agrada molt la història ja que m'han educat d'una manera humanista. Som un home de lletres més que de ciències. Vaig fer també el professorat superior de català a l'Estudi General Lul·lià, ja que es va posar com a obligatòria l'ensenyament de la llengua catalana.

ON HA FET ESCOLA APART DE SANTA EUGÈNIA?

Només a dos llocs, a Santa Eugènia i a Algaida.

AMB QUIN CURS SE SENT MÉS A GUST

Durant el primer any vaig fer classe a 2on i 3er curs; el segon any a 5è, i tota la resta a la segona etapa, que és allà on me sent més a gust, no sé si és perquè els he tengut més anys.

QUINES SON LES QUALITATS O VIRTUTS QUE HA DE TENIR UN MESTRE?

Jo crec que n'han de tenir moltes. Crec que han de tenir una formació d'acord amb els temps, no han de quedar a darrera; no solament han de tenir una formació cultural, sinó que l'han de saber transmetre. Ha de ser una persona que estigui oberta als nins, que contacti amb els alumnes, ja que els nins tenen tendència a imitar, tan lo bò com lo dolent.

QUINES TROBA QUE SON LES VENTATGES I DESVENTATGES QUE TÈ FER ESCOLA A UN POBLE?

Jo totes les ventatges les tenc cap an es poble; les ciutats no en tenen cap ni una, perquè la feina que fas a s'escola, s'ambient on viu el desgracia immediatament. La ciutat està deshumanitzada, normalment no coneixes els pares, i no sols coneixer l'ambient on viu s'al·lot. Un poble és més petit, coneixes més la gent, un poble sol ésser més receptiu.

El poble t'acull i la ciutat te rebutja. Per res del món aniria a una ciutat a fer escola. L'única ventatge que crec que té la ciutat és que té més facilitats que un poble a l'hora d'anar al cinema, al teatre,, etc...

HAN CANVIAT MOLT ELS NINS D'ARA O SON COM ELS D'ABANS?

No, han canviat bastants amb aquests quinze anys. En un principi els nins se sometien a una voluntat, sense raonar, ho havia dit es mestre i ja està, encara que anàs més tort que un ganxo. Lo que reflexava l'autoritarisme d'aquella època. Però ara tot això ha canviat positivament, crec jo. Els nins d'ara no és que siguin més indisiplinats, sino que volen sebre el per què de les normes que se donen. Això ja l'ambienta per quan sigui gran.- Una cosa ha canviat no tan positivament, és que perden sa innocència

→ massa prest, i el perquè de tot això és degut als mitjans de comunicació, quasi no tenen infància. El madurament és més ràpid que un temps.

QUE PENSA I COM VEU L'EDUCACIO, AVUI EN DIA?

L'educació de cada dia està millor, ha augmentat la preocupació per l'educació, i lo més important és que sa societat s'ha sensibilitzada, ara es dona més importància que un temps. El que té dolent a Espanya, és que no deixa arrelar una reforma quan ja en posen una altra: En 15 anys he viscut dues reformes, i ara en preparen una altra.

QUE LI PAREIX AIXÓ DE DONAR LES CLASSES EN LLENGUA CATALANA A TOTES LES ASSIGNATURES?

En els pobles ho han d'implantar amb molt de tacte, perquè hi ha petites minories que no son mallorquines, jo crec que hi ha d'haver un respecte, i per tant no es pot implantar de cop. Crec que s'ha de fer és igualar les hores de llengua catalana que de castellana, ja que ara estan en desproporció.

QUE OPINA DE LES DARRERES VAGUES D'ESTUDIANTS, CREU QUE EL QUE DEMANEN ES JUST?

Estic d'acord amb lo ses taxes i en augmentar el nombre de places, perque no hi ha dret que es discrimini pels doblers. Ara que sense una selectivitat a l'Universitat, és com dir, que volem entrar-hi sense estudiar, i això no pot esser; trob que hi hauria d'anar aquell que realment val i vol estudiar, independentment de les taxes i de la selectivitat. LA GENT NO HA DE CONFONDRE ANAR A L'UNIVERSITAT AMB ANAR A PERDRE EL TEMPS.

AVUI EN DIA LA CARRERA DE MAGISTERI NO TÉ MOLTA SORTIDA, PERQUÈ CREU QUE LA GENT L'ESTUDIA?

No, no en té cap, jo crec que això és una inèrcia, de fa 15 anys, que hi va haver una "psicosis" dins la societat mallorquina, que aquella persona que no estudiava una carrera, no era una persona normal. Com que hi havia poques carreres per estudiar aquí, hi

va haver el "boom" del magisteri. No no té cap sortida i la gent encara l'estudia per inèrcia, fins que no obrin els ulls i vegin que hi ha altres carreres que tenen més sortida.

QUE LI HAGUÉS AGRADAT ESSER SI NO HAGUÉS ESTAT MESTRE?

M'hagués molt agradat esser metge, i sinó fuster, ja que les feines manuals m'agraden molt.

QUINS SON ELS SEUS "HOBBIS"?

Uh!... En tenc molts, moltíssims. M'agrada pintar, duc un diari, que per exemple és quasi un setmanari ja que no escric cada dia, proves de poesia i les guard, m'agrada molt llegir, m'agrada escoltar música tant clàssica com moderna, no hi pos emperons; m'agrada anar en bicicleta quan el temps ho permet, m'agrada nedar, i també fer de jardiner.

I ARA XERRANT ENTRE NOSALTRES; QUÈ OPINA DE LA REVISTA "Santa Eugènia"?

Aquesta revista la trob bé, és variada, té seccions que poden agradar a tothom. En general va bé per tota la gent del poble.

LI AGRADA SABRE LO QUE PASSA AL NOSTRE POBLE?

M'agrada moltíssim, jo estic molt en contacte amb el poble. M'agrada sabre les notícies, estar informat de lo que passa en el poble. Me sent mig taujà i mig llucmajoré.

Cati Parets i
Pilar Bascuñana.

La Revista SANTA EUGÈNIA vol recordar al P. Sebastià Bibilonien les seves col·laboracions de dibuixos i vinyetes i amb un escrit seu que es publicà al nostre nº 10 pel febrer de 1985. "AL_CELSIU"

SENCELLES

SENCELLES, el mig de terres planes, està habitat des de èpoques molt remotes, com ho testimonien nombrosos talaiots com se troben a Ses Planes, Es Velar, Ca's Canar, Son Fred, Binifat, etc.

Es tradició que va ésser repoblat per famílies catalanes procedents del camp de Tarragona. Incluit en el districte de CANARROSSA, del Repartiment de Jaume I, va formar part de la Parròquia de Costitx, fins que, pocs anys després el Bisbe Ramon de Torrella ordenà les demarcacions Parroquials, i creà la Parròquia de Sant Pere de Sencelles quan la població encara no tenia el títol de vila.

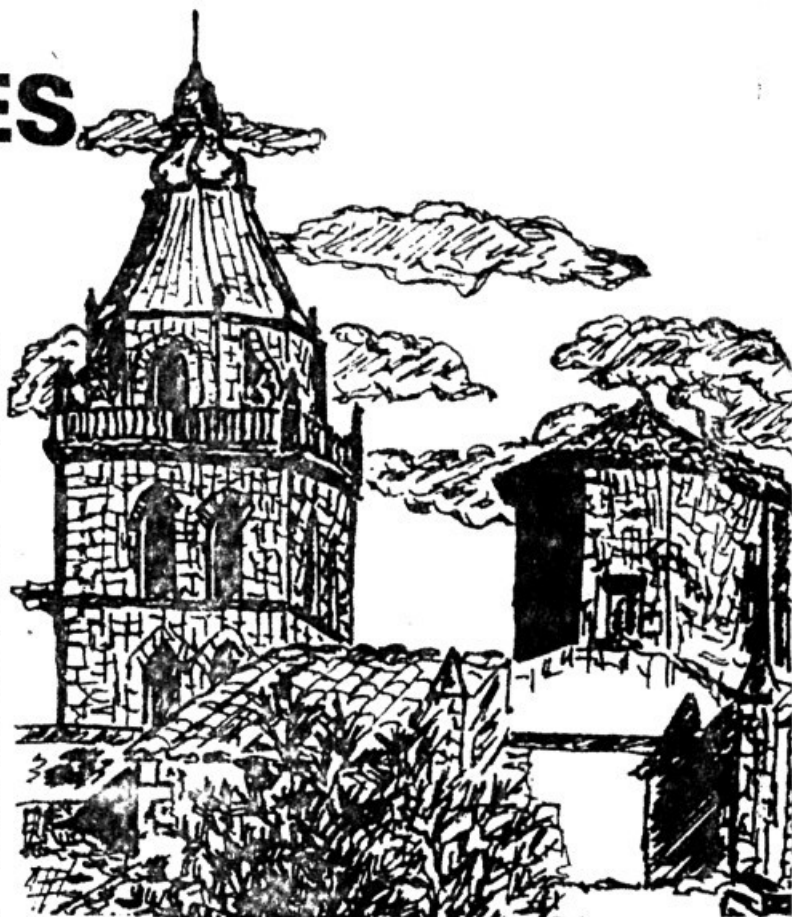
El nom de Sencelles, segons l'opinió més autoritzada aquest vendria del topònim CENTCELLES, del camp de Tarragona, que derivaria del llatí "centum cellas", o sigui "cent cel.les". Però a l'escut de la vila hi veim una campana i una sella de montar (seny-sella). Ja que saben que els escuts dels pobles són d'origen molt més tardà i no constitueixen cap argument de molt de pes.

SENCELLES se troba a uns 25 Kms. de Palma. Perteneix al Pla i és uns dels pobles que conserva els molts aspectes, el seu aire tradicional.

Dos torrens, el de Sencelles i el de Pina, que s'uneixen en el Gorg d'En Cayes, divideixen el tema en el que se troba els llogarets de Ruberts, Ca's Canar, Binifat, etc.

Un document del segle passat diu que les terres de Sencelles se podien catalogar així: 160 quarterades de terra de la millor qualitat, 2.500 de terra bona, 3.000 de terra mitjana i 15.920 de terres pobres. Se podien sumar 5.700 quarterades de vinyes. La producció agrària era sobre tot de blat, civada, hordi, faves, etc.

Sentia un amor molt profund pel seu poble i desitjava que aquest fos en tot moment fidel a Déu. Ella ajudava en tot quant podia. Cuidava

els malalts i obria les portes de casa seva a tots els necessitats. Dedicava moltes hores ensenyant el catecisme als infants i sempre estava a punt per aconsellar el que la cercava. Era alegre, dinàmica i, en una època que se caracteritza per la seva duresa moral i el seu rigorisme exagerat, ella organitzava festes i tertúlies a "S'Erissal", caseta de rota, de la seva propietat. Els joves hi acudien nombrosos, i, entre festa i broma, ella els feia resar el Sant Rosari i els aconsellava. Aquestes actituds la varen rodejar de l'apreci de tothom, inclús dels qui vivien allunyats de l'Església.

La seva vida privada era retirada, pobre i laboriosa. Dedicava molt de temps a la pregària i a la mortificació.

El Rector de Sencelles, que fou també el seu director espiritual, deia que "sabia juntar perfectament la vida activa amb la vida contemplativa". "La seva pregària era profunda, s'extasiava davant Déu".

Va ésser més envant quan sentí l'inspiració de fundar, en el poble, un convent de Germanes de la Caritat, amb un grup de dones que amb molta freqüència se reunien amb ella. Aportà tots els seus bens per aquesta fundació i la posà baix la protecció de la Mare de Déu dels Dolors.

Prop dels torrents hi havia petits horts, aprofitant l'aigua que se treia amb sinies. També abundaven els ametlers, garrofers, pinars, etc.

Tradicionalment les cases del poble eren més bé senzilles, com les descrivia l'Arxiduc: "petites, amb un portal amb arc de mig punt i amb dues o tres finestres en el pis superior". Avui la majoria de les cases s'han modernitzades.

L'església parroquial va ésser edificada per a substituir el primer temple de la vila, ja anomenat com a "església de Sant Pere de Sencelles" és una Bul.la de Inocenci IV de 1.248. La construcció actual va ésser començada el juliol de 1.691, en que se posà la primera pedra.

Davant l'Església s'aixeca avui un monument dedicat a Sor Francina Aina Cirer fundadora de les Monges de la Caritat, i que va ésser solemnement inaugurat l'agost de 1955. És una obra de l'escultor D. Jaume Mir, tallada en marbre blanc. Precisament per ésser el lloc de naixement de Sor Francina Aina, Sencelles ha estat el centre de moltes peregrinacions i de solemnes començaments religiosos.

No podem acabar aquesta curta referència al poble de Sencelles sense donar una notícia del que va ésser la vida de SOR FRANCINA AINA CIRER, "SA TIA XIROIA".

SOR FRANCINA AINA CIRER CARBONELL va néixer a Sencelles el dia 1 de juny de 1.781, en una família pagesa, bastant acomodada i molt cristiana.

La seva infantesa fou sempre la d'una nina ben normal, si bé destaca, des de ben jove per la seva pietat, profunda y sòlida.

Persona sèria, reflexiva, servicial, molt obedient i molt donada a la pregària, sentí la vocació religiosa i volgué entrar en un dels convents de Ciutat. El seu pare s'hi oposà rotundament, i ella decidí viure com una religiosa, a dins ca seva.

Les contradiccions, les desgràcies i la solitud, anaren forjant la seva ànima. Parèixia que la desgràcia volia desfer la seva família. En pocs anys perdé els seus tres germans i el seu pare. Francina Aina Cirer quedà tota sola.

Tenia setanta anys complits quan professà, juntament amb dues companyeres, el dia 7 de desembre de 1.851. La nova congregació tenia una triple finalitat: cuidar els malalts, atendre a l'educació de les nines i ensenyar el catecisme, tant a infants com a adults. Des d'aquell moment tots l'anomenaren "Mare Superiora", però ella seguí la seva vida senzilla i callada. La gent li anava atribuint molts de prodigis, però el que destacava en ella, era el seu esperit de pobresa i la seva humilitat.

El dia 27 de febrer de 1.855, després d'oïr missa i combregar, se sentí molt malament. Poques hores després, moria, víctima d'una atac de gota. La consternació devallà damunt Sencelles, i el seu enterro fou una pública manifestació d'afecte i d'admiració. Des de llavors el seu sepulcre és lloc de peregrinació.

Les Germanes de la Caritat anaren cresquent i fundant convents en molts de pobles de Mallorca, inclús fora de l'illa i fins i tot en terres de Missions, visquent sempre segons les directrius que marca Sor Francina Aina.

Des de fa uns anys es treballa activament en el procés de Beatificació de la VENERABLE.

Es un escrit de Quique VALADO, publicat a "PORTES OBERTES" del Seminari Menor i recollit per Sebastiana Sastre i Maria Bibiloni.

PENSAT I ESCRIT

A la darrera revista
una nota vaig llegir:
que ara una temporadeta
deixaria de sortir

Me va sebre molt de greu
vos ho dic de veritat
perquè la seva lectura
sempre m'havia agradat.

Perquè jo sempre he dit
que un amic és un bon llibre
i un d'ells s'havia convertit
per mi la nostra Revista.

Si les teniu arxivades
sempre coses noves trobareu
i coses que no sabiem
amb ella recordareu.

Però ara m'he animada
perquè una cosa m'han dit
que hi havia gent entusiasmada
que la volia continuar
i que per les notes cases
ella tornaria entrar.

An el grúp que al davant se posa
a tots s'enhorabona vull dar
posau-hi coses bones i profitoses
que a tots mos puguin ensenyar.

Feis que la revista sigui amena
posau-hi un poquet de tot
coses antigues per recordar
i les coses més modernes
si convé per imitar.

Posau-hi xistes, coverbos,
receptes de cuina també,
del llibre de Madó Coloma
que en el cel Déu ja la té.

Si les coses antigues del poble
voltros joves no sabeu,
cercau persones antigues
que a Santa Eugènia en trobareu.

Santa Eugènia poble senzill
voltros que homos del demà
el bon nom que té adquirit,
sempre amb els vostres escrits
procurau-los conservar.

Perquè ara joves que sou grans
sigau molt treballadors
que el vostre poble sempre sigui
fainer, savi, humil i bondadós.

Jo des del meu convent
per vosaltres pregaré
perquè aquesta nova empresa
sempre vos vagi molt bé.

Miquela Burguera.

(Moltes gràcies, Sor Miquela!)
"Revista SANTA EUGÈNIA".

" P A R E "

Pare, som la teva filla,
la qui escriu aquesta poseia,
per iniciar el gran dia,
amb molt d'alegria.

El meu cor te felicita,
la meva mà t'acompanya,
i tots junts et recorden,
aquelles guapes cabanyes.

Avui una vegada més,
les gràcies te vull donar,
perquè m'has donat amor,
i no sé quantes coses més:

Cercava ser estimada
me vares estimar
cercava ser compresa
me vares comprendre.

Cercava... jo no sé que cercava
però tu, en tot m'ajudares.
Gràcies... per tot allò mil gràcies.

Les mas que t'escriuen
tenen sang a les venes
plenes de coses
que acaben amb eglòsa.

X

DELS PERSONATGES TAUJANS I
DELS NOMS DELS CARRERS DEL POBLE

■ Col.laboració de

Sebastià Bibiloni Coll

Article publicat el nº10
el 28 de febrer de 1.985

Llegint la revista local "SANTA EUGÈNIA" hi pàs estones molt entretengudes, perquè hi ha coses bastant interessants i, per altre part me dona una gran satisfacció.

M'ha cridat l'atenció la pag.13 del nº6 de 15 de setembre del 84; la resenya que parla dels carrers del nostre poble, i altres coses que ara no venen al cas. Està ben clar que quan un ho llegeix, hi descubreix coses molt encertades i d'un bon gust. Sobre tot he vist que em dona entrada per escriure un parell de idees molt personals, però que per a mi son molt interessants.

- 1ª IDEA.- Crec que la revista fa un gran bé al poble quan amb aquest tema i altres mos fa present realitats històriques, de coses passades de fets o persones, ja que el recordar-los refresca sobre tot la memòria, i els ja entrats en anys passen gust de veure que tot lo d'un temps -que foren els seus-, la Revista ho refresca i reviu altre vegada. Això dona una gran satisfacció.
- 2ª IDEA.- Juntant fets històrics i omplint llocs buits, es fa una bona feina a favor de la història del poble i es donen més facilitats als joves per a unir el passat amb el present; remarcant dates i explicacions aclaratòries de fets coses i persones que romanen desconegudes, i puguin estar clares i, com aquell que diu, posades al dia. Crec i tenc per a mi estar en lo cert que, tant els joves com els majors ho han d'agrair cada un per la part que les toca.
- 3ª IDEA.- Recordar fets i realitats passades, posades en el seu punt es fa molt interessant i desperta apreci més ferm per les nostres coses, i, cada vegada més, ens fa entrar amb més quantitat de interès i qualitat respectuosa per a tot quant ha format part de la vida material, religiosa i espiritual de Santa Eugènia, sobre tot, a través de les persones i els seus entorns.

Exposats aquests pensaments; i compartint la millor bona voluntat per part de tots, vos prec que me deixeu dir un parell de coses ja ben concretes sobre els noms dels carrers antics i moderns de coses i persones. S'ha d'aprofitar s'ocasió de moure tot quan sigui precis perquè lo que mos ocupa avui, ho tenguin present i, si hi importa, en llocs destacats.

Per això, si un dia -Déu faci que no sigui molt tard- el poble es manifestàs de dur-ho endavant, de que els capdavaners de la vila proposassin canvis, seriament jo estic per a defensar

unes realitats concretes, molt fermades al nostre poble, fermament entrelaçades a bastantes persones que son història, i que formen part d'un recull de qualitats personals que el poble familiarment mai ha oblidat, i que son dignes de ser perpetuades, i que, els qui son dels nous temps puguin fruïr de tal recordança, i, no per això han de quedar oblidades tantes altres realitats - actuals dignes de ser tengudes en compte: tant sols vull posar un botó de mostra, i em cuidaré prou de no esgotar el tema, perquè crec que n'hi ha de capaços de fer-ho millor.

Passant com a per damunt, diré que voldria que el poble no només recordàs el Bisbe Sastre ò En Bartomeu Cañellas, ò don Pep Balaguer, etc., no. Jo crec que és de justícia i de fina cortesia de Vila noble, tenir també molt present, -pòs per cas- aquestes persones:

- MOSSEN PERE COLL: Va estar lligat a una tradició molt sèria de la fè del nostre poble: fou el portador de la "Santa Faz". Que ho sàpiguen les noves generacions; i que el seu nom pugui ésser destacat dins el nostre poble. (La ciutat d'Alacant i de Granada, sapiguen que s'agermanen en aquesta tradició de la Sta. Faz amb el nostre poble de Santa Eugènia). És un fet insòlit de claror i tenebres com totes les tradicions que son història, -i en aquest cas molt local-, del nostre poble.
- ES VICARI ALCOVER: Un home que va fer molt de nom entre els taujans del seu temps, animador de festes populars i religioses; 'sant i senya' de velles generacions, on el trobam? a quin endret del nostre poble està el seu nom perpetuant el seu record entre nosaltres? Però que no ho obliidi ningú que tota aquesta xerxa festiva tradicional a dins Santa Eugènia, va tenir un començament i sa font que està en aquest home que tot-hom coneix pel de Es Vicari Alcover.
- LA FAMÍLIA RIBAS: La família Ribas condençada en el Sr. de la Torre. Crec que tots els taujans haurien d'entrar dins la Capella de la Puríssima, i visitar el Convent de Ses Monges i la seva Capella, que és una tasseteta de plata, i fer memòria: veurien un viu record del llinatge d'uns personatges que a l'estil del seu temps estimaren el nostre poble.
- EL METGE VIDAL: Jo també preguntaria, a qui anomenam es Metge Vidal? Hi ha un article a la Revista que el posa molt al seu lloc. Va ser el primer metge ben nostre; i, per altre part el fet històric d'ésser víctima de la seva dedicació professional als taujans. Amb tant de temps, no s'ha trobat un carrer per estar present entre nosaltres, an que només se'l recordi de passada.
- EL RECTOR MATEU COLL: És el primer rector amb títol que va tenir la nostra Parròquia, ja independent de Santa Maria. Aquest detall és una data històrica, com ho seria també la del primer Batle de quan l'Ajuntament pogué ser independent. Don Mateu va ser el promotor de la Cova de Lourdes, i després donador gentil d'aquest paratge religiós al poble; fou portador per tots els endrets de la Parròquia de la seva bondat i dedicació profunda, fins i tot amb inquietuts socials que, en aquell temps no tan antics, foren el patró de les actuals cooperatives i sindicats. No basta, crec, que el poble digui que va ésser un bon home i res més.

(segueix i acaba a la plana 22) →

(vé de la plana 21)

He dit que posaria un botó de mostra, i ara me don comte de que n'he posats un parell; no fa res, encara podria afegir altres molts destacats com seria el nostre Fundador "Bernat de Santa -- Eugènia", però per a no haver-hi confusions, jo el recordaria -- com a Es Cavaller Bernat; no hi faria falta el nom de Santa Eugènia perquè estaria enquadrat a dins el nostre poble; li donaria= un relleu de noblesa en sa recordança, ja que als taujans els -- crec capaços d'això i molt més.

Per avui, he acabat; deix aquestes idees en mans del lector que, sens dubte, tindrà la seva opinió personal. Crec totes les opinions son molt dignes d'ésser tengudes en compte i jo, personalment estaria molt content de veure noves idees, i distints -- plantejaments; com resenyar també possibles oblits que llastimosament serien inperdonables; si així succeís, seria una nota que denotaria molt d'interés pel tema que mos ha ocupat per a la Revista i per la gent, tant per la que té inquietuts -que n'hi ha molta-, com per la que tranquilament fulletja la revista, però = no tal volta amb tant d'interés -encara que sí amb atenció- una cosa tant nostra.

S. B. C.

LLIBRES

A. LIONEL ISAACS
ELS JUEUS DE MALLORCA
Nº7 DE "LA RODELLA"
ED. MIQUEL FONT, 1984.

A. Lionel Isaacs -un jueu anglès que va ser de vell llibreter a Londres i Bruseles, i a París després de la guerra- passà una temporada llarga en la Mallorca dels anys trenta per documentar-se respecte de la situació dels jueus mallorquins. Tengué, per exemple, diverses entrevistes amb l'escriptor i polític Gabriel Alomar i pogué consultar els manuscrits de la Biblioteca Provincial, endemés de coneixer la realitat "in situ" dels "xuetes" de Mallorca.

A Barcelona el seu amic el llibreter i bibliòfil Antoni Palau li va ser d'una gran ajuda. El resultat

de les seves investigacions va ser publicat en anglès a 1936. Es tracta de la primera història consecutiva dels jueus de Mallorca, i és l'estudi més complet de la Inquisició a la illa.

Isaacs analitza no solament el món dels jueus mallorquins abans de les conversions de 1391 i 1435, sino que també passa revista al Tribunal de la Inquisició a Mallorca, pel que afecta als conversos i descendents dels jueus conversos. L'obra està integralment fonamentada en documents oficials i conté molts de materials fins ara quasi totalment desconeguts.

Amb "Els jueus de Mallorca", la col·lecció "la rodella", es reafirma en la seva projecció i contingut.

Nadal Triás

"ELS ARTICLES PUBLICATS A AQUESTA REVISTA,
SOLS EXPRESSEN L'OPINIÓ DELS SEUS AUTORS."

HISTÒRIA, 45

Aquesta és una nova secció de la revista, i a més a més que ésser una lliçó d'història, vol ésser un instrument de divulgació cultural, que ens serveixi a tots nosaltres per conèixer millor el nostre món i la nostra època. A partir d'ara endavant, en aquest departament podreu trobar alguns reculls dels aconteixements més destacats que han tengut lloc en els nostres temps i en els passats. Esperam que vos agradi, i que encara que sigui d'una manera molt superficial, coneguem millor la nostra història.

Molts son els temes que aquí podem constatar, però pensam que per començar és millor tractar de qualque cosa en la que molts de nosaltres ens hi sentirem identificats. Anam a parlar d'un fet que va trastornar el món, fa sols 40 anys, concretament l'any 1.945.

Sí, fa exactament 42 anys, que un personatge del govern americà va prendre la decisió més greu de l'història. Era l'any 45, el 6 d'agost, i després el 9 també d'agost. El president Truman, del qui segurament haureu sentit dir alguna cosa, va ésser el qui va decidir llançar les dues bombes atòmiques, per acabar amb el poderiu japonès, que en aquells moments estava manifestant la seva influència al llarg dels païssos tant d'Orient com d'Occident. Realment la raó, fou de més enrera, ja que en el 41 l'armada americana fou bombardejada a Pearl Harbor, lo que va suposar grans pèrdues pel govern nordamericà. Durant la confrontació amb el Japó, en els primers moments les forces nipones eren superiors, però mentres anava passant el temps, la cosa s'equilibrava.

El 6 d'agost va esser llançada la bomba damunt Hiroshima, i el 9 del mateix mes damunt Nagasaki; tant una bomba com l'altra baix el punt de vista humanitari, són cruels, i a més a més, injustes. En tot cas es pot acceptar la primera, i entendre-se com una mena de càstig, però no així la segona, que segons els estudis posteriors i declaracions, havia de caure damunt la badia de Nagasaki, però es va desviar, i tant sols afecta a un 30 % del previst. Si ara recapacitam un poc podem veure que el desastre encara hagués pogut esser major,

i en correlació també les conseqüències, que encara avui podem veure. Una nota molt curiosa que demostra com és la mentalitat del polític americà, és que el president Truman, sempre considerà que el llançament de les bombes era necessari, i que estava força justificat.

Deixant a un racó l'aspecte històric, vos contarem un poc d'anècdota referent al cas. Primer va ser bombardejant Hiroshima, i els pilots que efectuaren l'operació no verén l'efecte, en un primer moment, però després quan tornaven de Nagasaki, de deixar-hi la seva tramesa (la famosa bomba), veïen l'efecte de la primera bomba, i el seu odi fou tant, que un d'ells es va suïcidar, i l'altre es va fer monjo.

Abans he dit que les conseqüències han arribat fins avuim i és cert, ja que encara hi ha molts d'infants que neixen amb deficiències, i amb molts de problemes, lo que és una realitat molt trista.

Jo, per acabar, tant sols dir-vos una cosa: esperem que aquesta secció vos agradi, i que no se vos faci pesada: Aquesta primera representació ha estat ben breu i senzilla, i no vol ésser res més que una mostra de lo intentarà ésser d'ara endavant.

MARILENA
PERELLÓ
FERRER

A l'ombra del Palau de Sineu

Dia primer de març tengué lloc, per quarta vegada, la celebració commemorativa de l'aprovació del "Estatut d'Autonomia de Balears". Aquesta vegada hem volgut que la festa tengués lloc a la Part Forana, al mateix cor de Mallorca, a Sineu.

El fet de triar Sineu com a lloc per una celebració que hauria d'esser entranyable per a tots illencs, no ha obeït a la casualitat, sinó que ha estat la conseqüència d'una voluntat integradora a la qual afegirem una forta càrrega de simbolisme.

Sineu, vila la primera, és considerada, en efecte, com la capital d'aquesta Part Forana mallorquina que congria tants de sentiments, que amaga tantes necessitats insatisfetes i que guarda les arrels preuades de la més autèntica tradició mallorquina. A l'ombra amorosida del Palau del Rei Sanç, ens arreplegarem per recordar, tots junts, que des de fa quatre anys gaudim de l'atribució d'autogovernar-nos. Un dret que no se regala, sinó que l'hem de conquerir dia a dia, minut a minut.

L'autonomia, quan és desitjada pels intel·lectuals, cantada pels poetes, exigida pels ciutadans, agafa una forta sentor d'emotivitat. Llavors és quan pugen onades de calfreds pel sol fet d'anomenar les ansiades institucions. Però no ha estat aquest el nostre cas, i seria per demés voler enganyar-nos a nosaltres mateixos atribuint a la gent mallorquina la possessió d'un sentiment autonomista reivindicatiu.

El nostre camí, evidentment, ha estat un altre, i el fet de reconèixer-ho, no té perquè implicar l'assumpció de cap complex de inferioritat. A Balears estam ara mateix capficats dins un procés de identificació del poble amb el fet autònom que anirà augmentant a mesura que les institucions pròpies i el poble vagin coneixent-se i identificant-se. I el nostre poble, la nostra gent, ja comença a saber que l'autonomia ens aporta la possibilitat i la capacitat de pensar per nosaltres mateixos.

Peris que a mesura que les institucions autòniques vagin desplegant les seves possibilitats, anirà produint-se l'ansiada identificació del poble amb l'autonomia. En aquest sentit, aquests quatre anys han estat, a parer meu, molt profitosos, encara que no sien, ni d'un bon tros, suficients per a coronar el procés. Així com han anant passat, s'han anat enfortit les institucions nostrades: el Parlament, el Govern Balear i els distints Consells Insulars s'han anat fent més presents dins la vida quotidiana de les illes.

Es clar, però, que la nostra autonomia no serà completa fins que hagim assumit la totalitat de les competències que l'Estatut contempla. I no seria sincer si escrigués que l'assumpció d'aquestes competències ha estat una tasca planera i sense dificultats. La veritat és que mos ha costat i mos està costant molt arrabassar les competències al govern central. Però la nostra fita està posada molt enfora, ceercant assolir el major número possible de competències que mos permetin esser, de veritat, un poble autogovernant.

A l'hora il·lusionada d'aquesta quarta fita d'allò que voldria que fos un llarg camí, com a President del Primer Govern Balear, me'n sent orgullós i satisfet, perquè tenc la certesa d'haver treballat molt per millorar el nivell i la qualitat de la vida dels ciutadans d'aquestes illes. La nostra ha estat una tasca tenaç i perseverant que s'ha realitzada amb la discreció del qui pensa que qualsevol feina governamental i administrativa és, per ella mateix, feixuga i de vegades torbadora pel ciutadà. Fidels a la nostra ideologia lliberal-conservadora, massella d'activitat creadora, dels mallorquins, menorquins, eivissens i formenterenc. Només ham volgut arribar allà on sabiem que ells no ho podien fer.

Però les obres d'un govern, de qualsevol govern, son fugisseres i allò que roman és la societat que els dona suport. Per això he estat en tot moment conscient que la nostra tasca era doble, ja que havíem de construir el nucli institucional de l'autonomia al temps que la goveràvem. Per això les dificultats han estat també dobles, per bé que en cap moment m'hagi sentit enfonsat pel seu pes. Saber que treballava en la construcció del país balear, bella realitat que ara ja comença a brostar com un fruit d'esperança, m'enfortia el cor i em donava conhort per tirar endavant.

Resta, és clar, un llarg camí. Venim tots junts, d'una il·lusió conjunta que entre tots hem de fer possible. Una il·lusió que vosaltres premsa petitona més enllà de ciutat, heu assumit des de fa temps, carregant-vos un feix que per ventura no havia de ser només per a vosaltres. Per això, en aquesta mica de returada en ocasió del quart aniversari d'aquell punt de partida, he volut compartir amb vosaltres un moments de la meua pròpia reflexió. Més envant, ens esperen nous camins per ventura farcits de dificultats. Però tenim la voluntat de resseguir la camada tots junts.

per **GABRIEL CAÑELLAS**

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

..... " LA CÀRIES DENTAL "

Quan fa aproximadament una setmana, uns dels representants de la Revista, m'explicaren que s'havia proposat de fer una Pàgina Sanitària a la Revista "SANTA EUGENIA", ho vaig trobar molt bona idea. El que ja no vaig veure tant clar es que no em diguéssin de quin o quins temes hauriem de parlar, hauriem de proposar, hauriem de treballar o buscar informació en un lloc o altre, sino que ho van deixar al meu criteri. Dit aixó, cal dir que es demana qualsevol tipus suggerència, de col.laboració i idees per tirar endavant aquesta anomenada "pàgina sanitària" que avui s'estrena.

Per el que fa referència als temes que poden interessar als lectors de la revista, crec que poden esser molts i molt diversos, i avui us parlaré de la malaltia infecciosa més extensa, actualment en els països desenvolupats: LA CÀRIES DENTAL. Al nostre medi és un problema de salut més freqüent en els escolars: més del 50 % dels nins tenen càries, i en la població adulta el problema arriba a ser més important. Només aquesta raó ja fa que sigui un tema preocupant, però además hem de tenir en compte que la càries és una malaltia que no té "cura": moltes de vegades no queda més remei que arrabassar la dent o queixal, i en canvi sí que es pot PREVENIR.

Com es produeix la càries.

A la boca hi tenim gran quantitat de bactèries que s'alimenten de les restes d'aliments que queden a les nostres dents. Aquestes bactèries es nodreixen sobretot de les restes de sucres i aliments dolços formant una espècia de crosta que s'anomena PLACA BACTERIANA que s'adhereix a les dents. En aquesta placa, les bactèries transformen els sucres en àcids que ataquen l'esmalt de la dent.

La càries comença com una taca a l'esmalt de les dents, brillant i blanca, format per cristalls de calç i que és el teixit més dur del nostre cos. Si no s'elimina la placa bacteriana, els àcids que es van formant fan un forat a l'esmalt, i l'arriben a destruir, arribant a la capa de sota: la dentina, molt més blana que l'esmalt, arribant a la part central de la dent la polpa, que és on s'hi troben els nervis i vasos de la dent, i és produeix **DOLOR i INFLAMACIÓ**.

Además dels problemes locals, dolor, inflamació, flemons, pèrdua de la dent, una càries és una porta d'entrada a la infecció i pot produir problemes a llocs allunyats de les dents, com: malalties als ulls, inflamació a les articulacions, malalties al cor, als pulmons, al ronyó i d'altres.

Veiem doncs, que en la producció de la càries hi intervenen els següents factors:

- un consum excessiu de coses dolces i aliments sucrats,
 - la placa bacteriana o "brutor" de les dents.
- També hi intervenen el factors individuals com: herència, composició de la saliva, disposició de les dents, etc.

PREVENCIÓ DE LA CÀRIES

La càries es pot prevenir amb unes mesures preventives d'higiene i alimentació.

ALIMENTACIÓ

- Fer una alimentació completa i variada, rica en llet i derivats (formatge, iogurts,).
- Crear i seguir l'hàbit de menjar a hores fitxes, evitant tenir aliments continuament dins la boca.
- Suprimir completament els dolços fora de les menjades principals. No menjar dolços per berenar.
- No acostumar als nins a consumir dolços inutilment, ni com a premis ni com a regals, ni a ensucrar massa begudes com llet, suc de fruites, infusions.

HIGIENE:

Per tal d'evitar la formació de la

Placa Bacteriana i per eliminar les restes d'aliments de les dents, cal fer CORRECTA HIGIENE DENTAL.

QUÀN: Després de les menjades principals. Convé no passar més de 10 minuts. Sempre que menjem dolços.

AMB QUÈ: Amb un raspall o espalmador-ret de les dents. Cadascú ha de tenir el seu i s'ha de canviar cada 3 ò 4 mesos.

La pasta dentrífica no és el més important, però dona una sensació de frescor. Millor usarla amb fluor.

CÒM: Durant tres minuts i arribant a TOTES les cares de TOTES les dents. Una tècnica aconsellada és:
1er.: Les dents de dalt, de dalt a baix.

2on.: Les dents de baix, de baix a dalt.

3er.: Totes, per damunt.

4art.: Totes, per dedins.

Convé evitar els moviments horitzontals.

Altres mesures preventives:

Glopeg de col·lutori fluorat. El fluor reforça l'esmal, sobretot quan aquest està en període de formació. Es pot fer cada setmana o cada quinze dies.

Visita al dentista. S'hauria d'anar al dentista cada mig any, de forma preventiva, doncs s'evitarien moltes perdues de dents. Si més no: Anar al dentista tot d'una que hi hagi un problema a les dents encara que no faci mal.

Vinyet Rossés
Metgessa

BASKET &

En la nova edició de la revista també volem fer-nos càrreg de la pàgina dedicada a tota la activitat esportiva referent al poble.

En aquest trimestre hi ha que resaltar dos aconeteixements esportius principalment: els jocs escolars 86-87, i el C.D.F.Santa Eugènia.

En els jocs escolars 86-87 l'escola de Santa Eugènia ha inscrit els seus alumnes en dos esports: Futbol Sala (en les categories de Benjamí i Infantil) i Basquet femení amb un equip format per les fèmines de setè i vuitè.

El balanç d'aquesta activitat esportiva es pot considerar molt positiu, tant pels resultats, com pel simple fet de practicar l'esport.

Els resultats que s'han produït fins al moment de l'edició d'aquesta revista han estat el següents:

FUTBOL-SALA benjamí.3er.4rt.

V.Montissió-Santa Eugènia 0-8
 Santa Eugènia-Montuiri A 2-4
 Sant Jordi-Santa Eugènia 2-1
 Santa Eugènia-Sineu 4-2
 Santa Eugènia Sant Joan 7-1
 Montuiri B-Santa Eugènia 1-2
 Santa Eugènia-Escola Nova 1-1
 Santa Eugènia-Montissió 2-1
 Montuiri-Santa Eugènia 2-1.

I endemés queden per disputar:

5-abril = Santa Eugènia-Sant Jordi
 12-abril Sineu-Santa Eugènia
 3-maig Sant Joan-Santa Eugènia
 10-maig Santa Eugènia-Montuiri B
 17-maig Escola Nova-Santa Eugènia.

FUTBOL-SALA infantil (7è/8è)

Lloret-Santa Eugènia 11-6
 Maria-Santa Eugènia 2-4
 Santa Eugènia-Sineu 7-7
 Santa Eugènia Lloret 1-6

queden per disputar

4-abril Santa Eugènia-Maria
 11-abril Sineu Santa-Eugènia.

BASQUET FEMENI (7è/8è)

Santa Eugènia-Montissió 26-34
 Montuiri-Santa Eugènia 24-36

FUTBOL

Sineu B-Santa Eugènia 4-44
 Sant Jordi-Santa Eugènia 18-16
 Santa Eugènia-Sineu A 11-12
 Montissió-Santa Eugènia 34-26
 Santa Eugènia-Montuiri 18-40

falta per jugar

5-abril Sineu B-Santa Eugènia
 12-abril Santa Eugènia-Sant Jordi
 10-maig Sineu A-Santa Eugènia
 17-maig Santa Eugènia-Maria.

Adamés l'Escola de Santa Eugènia està inclosa dins uns programes de difusió esportiva. Els esports inscrits han estat el Ciclisme i la Gimnàstica.

C.D.F.SANTA EUGENIA

En quan a la marxa del C.D.F.Santa Eugènia en aquest nº de la revista no podem fer cap comentari damunt els partits de la 2ª volta, degut a la falta de temps i de seguiment de tots els partits.

Els resultats aconseguïts en aquesta segona volta son els següents:

Can Picafort-Santa Eugènia 1-2
 Santa Eugènia- P.D.N.Tesa 3-1
 Puigpunyent-Santa Eugènia 2-1
 Santa Eugènia-Sp.Soller 5-1
 San Pere-Santa Eugènia 1-2
 Santa Eugènia-Altura 2-1
 Collerense-Santa Eugènia 1-1
 Santa Eugènia-Cas Concos 5-2
 Génova-Santa Eugènia 0-0
 Santa Eugènia-Porreres 2-2

L'actual classificació del C.D.F.-Santa Eugènia és la de tercer classificat amb possibilitat d'un nou ascens (recordem que si es produeix serà el segon seguit) i està situat darrera Poblense i At.Son Gotleu.

En definitiva, es una bona temporada que tots esperam que pugui coronar amb un nou ascens.

Puntuació:

Poblense 43
 At.Son Gotleu 41
 Santa Eugènia 37.

Xavier Bascuñana i
 Mateu Crespi.

Conselleria d'Educació
i Cultura del Govern Balear

L'ODRE

Associació de la
Premsa Foranera

En un intent d'apropar-nos a la cultura del nostre poble hem dedicat un espai a una tradició ja perduda: la de fer odres.

Gràcies a la direcció de Miquel Seguí "L'amo En Miquel Dionis" seguirem el procés de manufacturació d'un odre, des de que s'agafa la cabra fins que esta a punt per posar-hi l'oli.

Un odre, ens va explicar l'amo En Miquel és un recipient que altre temps sols s'emprava per contenir oli encara que al continent el feien servir per a vi.

Generalment es fa emprar una pell de cabra, la qual convé que sigui grossa per tal que tinguin bona cabuda; una vegada morta, la xapam de la cuixa fins als darreres i per aquest xap hi hem de treure tota la carn i els ossos. El més complicat és treurer-hi la cuixa contrària a la del xap ja que no ens dona lloc per maniobrar.

Mentrestant es va girant la pell, quan la tenim girada i els pels queden dedins és quan aprofitam per acurar la part que queda fora, això es fa amb sal. A la cabra li hem de tallar el cap a fi de deixar marge per poder fermar. Després també fermarem els tres peus i sols resta tapar el forat per on hem tret la cabra.

Aquest xap no es cus, hem de pensar que del temps que data l'odre (es perd en la història) no hi havia agulles, aleshores, què feim? s'agafa la pell i s'arrufa com si fessim un ventall de paper li clavam un bastó, perquè no amolli la llandera que li fermarem. No vessa gens.

En temps de la post-guerra civil l'odre s'emprava per fer extraper-lo. El mejar estava racionat, sobretot l'oli perquè era un producte de primera necessitat produït pel pagès, i era el més perseguit per les autoritats. L'odre era un recipient blan i bo de transportar, cabia dins un feix de rama, dins un sac de garroves i també es transportava davall una carretada de fems.

Si la cabra amb la qual feim l'odre és suficient grossa hi cabran 3 mesures, una mesura son 16 litres d'oli. Quan dos odres eren carregats damunt un mul, amb una oliera, li donaven el nom de somada. Si treim comptes, una somada son 96 litres d'oli.

Agraïm a l'amo En Miquel els seus coneixements i vos animam a provar de fer-ne un. Sort i ànim.

PEP BORDOY

★

★

P À G I N A V E R D A

Benvolguts amics; a la reedició d'aquesta revista hi hem volgut incloure una pàgina dedicada a l'ecologia, perquè trobam que és un dret i un deure de totes les persones que vivim en societat cuidar, protegir i conservar tots espais naturals que ens enrevolten.

De fet és notable l'increment de l'ecologisme aquests darrers anys. L'interés dels ciutadans i dels polítics (?) cap a la Natura creix més ràpidament com més enfora d'ella es troben ciutadans i polítics (?). Observar la Natura, si més no, sintonitza la nostra concepció de l'ambient de la qüestió que poden ésser lamentables i perilloses. És clar que conèixer el que és nostre és començar a estimar-ho i, per tant, a defensar-ho.

Per començar tothom ha de conèixer bé la fauna del poble. Però aquest espai no només inclourà temes que facin referència directa amb el nostre poble sino que també farem referència a tota la problemàtica ecològica que se pugui donar dins les illes.

Tots sabem que les nostres illes han estat objecte de moltes i greus agressions que no importa anomenar-les perquè estan dins la ment de tothom.

Per tot això creim que el poble mallorquí s'ha de donar compte de que és imprescindible conservar i protegir tota la natura que ens revolta.

Bé, la nostra línia d'actuació estarà encaminada en tres punts basicament:

- Escrits dedicats a donar informació damunt diversos temes ecològics com puguin ser: ornitologia, botànica, contaminació i degradació del medi ambient.

- Realitzar crítiques i exposar les nostres queixes i alabances quan pertoqui a les actituds de la societat davant la natura, i en especial dels organismes públics.

- Donar pàgina oberta i blanca a totes les col.laboracions que es vulguin donar, així com promoure activitats com excursions, acampades i altres accions relacionades amb la natura.

Bé, ja ho sabeu, totes les col.laboracions seran ben rebudes.

Xisco Casellas

Biel Lladó

Mateu Crespi.

S A C U I N A* * ☆ F R I C A N D OINGREDIENTS: (per a quatre persones)

- 500 gr. de cuixa de vadella de 2 centímetres de gruix.
100 grs. ventresca fresca.
Sal i prebebò.

PREPARACIO: Copejar la carn amb el mall. Repartir la ventresca. Salprebar. Enrodillar la carn amb fil gruixat i posar-la en una cacerola amb aigua per poder coure. Deixar coure dolcement fins que l'aigua s'evapori per complet. Tallar i servir acompanyat amb patates frites o xampinyons saltejats amb all i juevert.

* * ☆ P O M E S A L F O R N

PREPARACIO: Se les treu el cor, per la part de damunt, s'ompl el forat amb aigua, sucre, anís i mantega (Mantequilla). Seguidament se posa un poc d'aigua dins una palanga. Damunt cada poma s'hi posa un poc de canyella en pols i se posen al forn durant 15 ò 20 minuts.

* * ☆ C O C O A M B P A S T E N A G A

INGREDIENTS: 500 grs. de pastenagues.
500 gr de coco.
500gr. de sucre.

PREPARACIO: Se bull la pastenaga ben neta i sense pelar a troços rodons; una vegada bullida i posada a refredar, se passa per la picadora, fins que quedi una pasta fina. Se posa en una palangana, se li afegeix el coco i el sucre, se mescla bé, després se'n fan bolles, se posa dins un plat i a la taula.

B o n p r o f i t

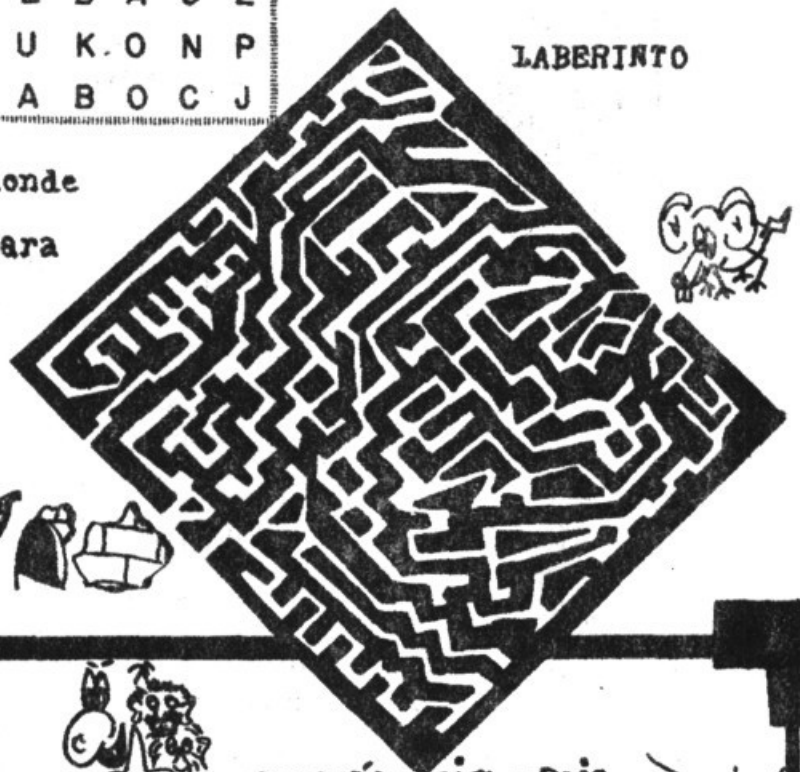
Toni Cañellas
Xisco Casellas

SOPA DE LETRAS

L M E I C G M D I E R F U Z A C
 O A A T A L P G S X L R V R O N
 P G D L H P O G E T N A M A I D
 I N H D M C J R T L O G E H O S
 R E K N L N D A O U V H O T U O
 Q T E J O W G N H I E R R O T M
 S I N B M G J I K D C R T L J O
 U T R H R U O T I J G E B A C L
 O A D K A G P O T X S U K O N P
 C J O V M R U P O T L A B O C J

Busca el nombre de
 estos minerales:
 AZUFRE GRANITO
 CARBON HIERRO
 CLORO MAGNETITA
 COBALTO MARMOL
 COBRE PLATA
 DIAMANTE PLOMO

LABERINTO

Busca el lugar por donde
 tiene que pasar el ratón para
 llegar a su casa.

CHISTES

!!COMERCIANTS, INDUSTRIALS!!

LA REVISTA "SANTA EUGENIA",
VOS VOL FER UNA PROPOSTA:

NOSALTRES ACCEPTARIEM FER
UNA PUBLICITAT VOSTRA, A CANVI
D'UNES PETITES AJUDES PER
A MANTENIR LA REVISTA.

SI ABANS DE FÏ DE MÉS NO
HEU REBUT LA NOSTRA VISITA,
POSAU-VOS AMB CONTACTE AMB
NOSALTRES I VOS CONCRETAREM
EL NOSTRE OFERIMENT.

LA REDACCIÓ

SANTA EUGÈNIA

Revista per a la Divulgació i la Cultura

